Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Ottende Afdeling)

22. november 2012*

»Artikel 157 TEUF — direktiv 79/7/EØF — direktiv 97/81/EF — rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde — direktiv 2006/54/EF — bidragspligtig alderspension — ligebehandling af mandlige og kvindelige arbejdstagere — indirekte forskelsbehandling på grund af køn«

I sag C-385/11,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Juzgado de lo Social de Barcelona (Spanien) ved afgørelse af 4. juli 2011, indgået til Domstolen den 19. juli 2011, i sagen

Isabel Elbal Moreno

mod

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling)

sammensat af dommerne C. Toader, som fungerende formand for Ottende Afdeling, A. Prechal (refererende dommer) og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: E. Sharpston

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 27. september 2012,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) ved F. de Miguel Pajuelo, som befuldmægtiget, bistået af abogados A. Álvarez Moreno og J. Ignacio del Valle de Joz

— den spanske regering ved S. Centeno Huerta og S. Martínez-Lage Sobredo, som befuldmægtigede

— den belgiske regering ved L. Van den Broeck og M. Jacobs, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved G. Valero Jordana og M. van Beek, som befuldmægtigede,

* Processprog: spansk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen dels af § 4 i rammeaftalen om deltidsarbejde, der er indgået den 6. juni 1997, og som er indeholdt i bilaget til Rådets direktiv 97/81/EF af 15. december 1997 om rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde, der er indgået af UNICE, CEEP og EFS (EFT 1998 L 14, s. 9), som ændret ved Rådets direktiv 98/23/EF af 7. april 1998 (EFT L 131, s. 10, herefter »rammeaftalen«), dels af artikel 157 TEUF, artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv (EUT L 204, s. 23) og artikel 4 i Rådets direktiv 79/7/EØF af 19. december 1978 om gradvis gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring (EFT L 6, s. 24).

2 Denne anmodning blev indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side Elbal Moreno og på den anden side Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) (det nationale institut for social sikring) og Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) (den almindelige kasse for social sikring) vedrørende opnåelse af en alderspension.

Retsforskrifter

EU-retlige forskrifter

3 Artikel 1 i direktiv 79/7 bestemmer:

»Dette direktiv tilsigter gradvis gennemførelse for så vidt angår den i artikel 3 omhandlede sociale sikring og anden social beskyttelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring, i det følgende benævnt »princippet om ligebehandling«.«

4 I henhold til artikel 3, stk. 1, litra a), i direktiv 79/7 gælder følgende:

»Dette direktiv finder anvendelse:

a) på lovbestemte ordninger, der sikrer beskyttelse mod følgende risici:

[…]

— alderdom

[…]«

5 Artikel 4, stk. 1, i direktiv 79/7 bestemmer:

»Princippet om ligebehandling indebærer, at der ikke finder nogen forskelsbehandling sted på grundlag af køn, hverken direkte eller indirekte, under henvisning særlig til ægteskabelig eller familiemæssig stilling, især for så vidt angår:

— anvendelsesområdet for ordningerne samt betingelserne for adgang til disse

— bidragspligt og beregning af bidrag

— beregningen af ydelserne, herunder ægtefælle- eller forsørgertillæg, og betingelserne for varigheden og bevarelsen af retten til ydelserne.«

6 I henhold til rammeaftalens § 4 med overskriften »Princippet om ikke-forskelsbehandling« gælder følgende:

»1. Hvad angår ansættelsesvilkår, må deltidsansatte ikke behandles på en mindre gunstig måde end sammenlignelige fuldtidsansatte, udelukkende fordi de arbejder på deltid, medmindre forskelsbehandlingen er begrundet i objektive forhold.

[…]«

7 Direktiv 2006/54 fastsætter i artikel 1 med overskriften »Formål«:

»Dette direktiv har til formål at sikre gennemførelsen af princippet om lige muligheder for og lige behandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv.

I det øjemed indeholder det bestemmelser til gennemførelse af princippet om ligebehandling for så vidt angår:

[…]

b) arbejdsvilkår, herunder løn

c) erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger

[…]«

Spanske retsforskrifter

8 Således som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, finder følgende bestemmelser i Ley General de Seguridad Social (den almindelige lov om social sikring), godkendt ved kongeligt lovdekret nr. 1/94 af 20. juni 1994 (BOE nr. 154 af 29.6.1994, s. 20658, herefter »LGSS«), anvendelse på tvisten i hovedsagen:

»Artikel 160.

Definition

Den økonomiske ydelse, som udbetales ved pension, og som er baseret på bidragsbetaling, er unik for hver berettiget og består i en livsvarig pension, som tildeles den pågældende på de vilkår, med det beløb og på den måde, som fremgår af lovgivningen, når den berettigede har nået en bestemt alder og ophører eller er ophørt med lønnet arbejde.

Artikel 161.

Berettigede

1. Ret til alderspension, der er baseret på bidragsbetaling, har personer, som er omfattet af denne generelle ordning, og som ud over at opfylde den almindelige betingelse i artikel 124, stk. 1, opfylder følgende betingelser:

a) er fyldt 65 år

b) har tilbagelagt en bidragsperiode på mindst 15 år […]

Artikel 162.

Alderspensionens grundbeløb

1. Grundbeløbet for den alderspension, der er baseret på bidragsbetaling, er den kvotient, som fremkommer ved at dividere den pågældende persons bidragsbasis i de 180 måneder umiddelbart før måneden forud for pensionsbegivenhedens indtræden med 210 […]

Syvende tillægsbestemmelse. Bestemmelser, som finder anvendelse på deltidsansatte.

1. Den sociale beskyttelse, som følger af kontrakter om deltidsansættelse, reguleres af princippet om, at den deltidsansatte sidestilles med en fuldtidsansat og nærmere bestemt af følgende bestemmelser:

For det første: Bidrag

a) Grundlaget for bidrag til den sociale sikringsordning og for de bidrag, som opkræves sammen med disse, er altid månedligt og udgøres af den løn, som reelt oppebæres ud fra antallet af arbejdstimer, såvel almindelige som supplerende.

b) Det således fastsatte bidragsgrundlag kan ikke være mindre end de beløb, der er fastsat i lovgivningen.

c) Der betales bidrag til den sociale sikringsordning for supplerende timer efter samme grundlag og satser som for almindelige timer.

For det andet: Bidragsperioder

a) Med henblik på beregningen af de bidragsperioder, som er nødvendige for at give ret til ydelser ved pension, varig uarbejdsdygtighed, dødsfald og efterlevende, midlertidig uarbejdsdygtighed, barselsorlov og forældreorlov, tages der udelukkende hensyn til bidragene ud fra antallet af arbejdstimer, såvel almindelige som supplerende, idet det beregnes, hvad de svarer til i teoretiske bidragsdage. Med henblik herpå divideres antallet af reelle arbejdstimer med fem, hvilket udgør hvad 1 826 årlige arbejdstimer svarer til i dage.

b) For at opnå ret til ydelser ved pension og varig uarbejdsdygtighed anvendes der på det antal teoretiske bidragsdage, beregnet i overensstemmelse med bestemmelserne i litra a) ovenfor, en multiplikationskoefficient på 1,5, idet resultatet af denne beregning udgør det antal arbejdsdage, som anses for godtgjort med henblik på fastsættelsen af minimumsbidragsperioderne. Der kan i intet tilfælde tages hensyn til et antal bidragsdage, som overstiger det antal, der ville svare til en arbejdsydelse på fuld tid.

For det tredje: Grundbeløb

a) Grundbeløbet for ydelser ved pension og varig uarbejdsdygtighed beregnes i overensstemmelse med den almindelige regel […]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

9 Den 8. oktober 2009 indgav sagsøgeren i hovedsagen i en alder af 66 år en ansøgning til INSS med henblik på at opnå en alderspension. Hun havde hidtil i 18 år udelukkende arbejdet som rengøringshjælp for et ejerfællesskab på deltid, med fire timer om ugen, dvs. 10% af den lovhjemlede arbejdstid i Spanien, der er på 40 timer om ugen.

10 Ved afgørelse af 13. oktober 2009 blev der givet afslag på denne pension med den begrundelse, at hun ikke opfyldte betingelsen om en minimumsbidragsperiode på 15 år, der kræves for at opnå ret til alderspension i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 161, stk. 1, litra b), i LGSS.

11 Den af sagsøgeren i hovedsagen indgivne klage af 30. november 2009 blev afslået ved afgørelse truffet den 9. december 2009 af INSS. Mens der for sagsøgeren i hovedsagen var stillet krav om godtgørelse af en minimumsbidragsperiode på 4 931 dage, anerkendtes i afgørelsen en bidragsperiode på 1 362 dage, fordelt som følger:

— 41 dage: fra den 24. oktober 1960 til den 3. december 1960 på fuld tid

— 336 dage: som sidestillede på grundlag af tre fødsler (3 x 112)

— 656 dage: fra den 1. november 1991 til den 30. oktober 2009, dvs. en periode på 6 564 dage, som indgår med 10% på grund af deltidsansættelsen

— 329 dage: sidestillede dage som følge af korrektionsfaktoren (1,5), der er fastsat i den syvende tillægsbestemmelse til LGSS.

12 Efter afslaget på klagen anlagde sagsøgeren i hovedsagen sag ved Juzgado de lo Social de Barcelona, hvorved hun gjorde gældende, at den syvende tillægsbestemmelse til LGSS, i henhold til hvilken hun havde fået afslag på pension, indebar en tilsidesættelse af lighedsprincippet. Den nævnte bestemmelse krævede nemlig en bidragsperiode, der var længere for deltidsansatte end for fuldtidsansatte, selv om der tages hensyn til den korrektionsfaktor, der udgøres af multiplikatoren på 1,5 for at få adgang til en ydelse, der allerede er forholdsmæssigt nedsat. Sagsøgeren i hovedsagen gjorde endvidere gældende, at reglen indebærer en indirekte forskelsbehandling, da det er statistisk ubestrideligt, at det i overvejende grad er kvinder, ca. 80%, der anvender denne type kontrakter.

13 Hvad angår den syvende tillægsbestemmelse har den forelæggende ret oplyst, at denne retsforskrift er baseret på princippet om, at der udelukkende medregnes reelle arbejdstimer med henblik på at fastsætte de krævede bidragsperioder, idet dette princip mildnes ved to korrektionsregler, som tilsigter at lette adgangen til socialsikringsbeskyttelse for deltidsansatte.

14 Således defineres for det første et begreb »teoretisk bidragsdag«, som svarende til fem reelle daglige arbejdstimer, eller til 1 826 timer på årsbasis. De betalte bidrag medregnes ud fra antallet af arbejdstimer, idet det beregnes, hvad disse timer svarer til i teoretiske bidragsdage.

15 For det andet, for at få ret til alderspension og pension ved varig invaliditet benyttes en specifik korrektionsregel, som består i en multiplikationskoefficient på 1,5, der anvendes på de teoretiske bidragsdage. Sidstnævnte forhøjes, således at adgangen til beskyttelse lettes.

16 Henset til, at den syvende tillægsbestemmelse til LGSS ifølge den forelæggende ret imidlertid udelukkende medregner antallet af arbejdstimer og ikke bidragsperioden, dvs. antallet af arbejdsdage, indebærer denne tillægsbestemmelse i sidste ende en dobbelt, om end korrigeret, anvendelse af pro rata temporis-princippet. Den kræver nemlig en forholdsmæssigt længere bidragsperiode for at opnå ret til en alderspension, som også nedsættes forholdsmæssigt i forhold til dens grundbeløb på grund af deltidsansættelsen. Det følger heraf, at der af deltidsansatte kræves en længere karensperiode med hensyn til bidrag, som er omvendt proportional med nedsættelsen af den deltidsansattes arbejdstid, for at få adgang til en pension, som allerede er blevet direkte og forholdsmæssigt nedsat på grund af deltidsansættelsen.

17 Den forelæggende ret har endvidere præciseret, at i tilfældet vedrørende sagsøgeren i hovedsagen indebærer anvendelsen af den syvende tillægsbestemmelse til LGSS, at betaling af bidrag i en periode på 18 år på grundlag af 10% af en arbejdsdag svarer til mindre end tre års bidrag med henblik på beregningen af den bidragsperiode, der kræves for at få adgang til en alderspension. Det følger heraf, at sagsøgeren i hovedsagen med en deltidskontrakt på fire timer om ugen skal arbejde i 100 år for at opfylde minimumskarensperioden på 15 år, som ville give hende adgang til en alderspension på 112,93 EUR om måneden.

18 På det grundlag har Juzgado de lo Social de Barcelona besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er en alderspension, der er baseret på bidragsbetaling som den, der er fastsat i den spanske socialsikringsordning, som følger af bidrag betalt af og til fordel for arbejdstageren under hele dennes karriere, omfattet af begrebet »ansættelsesvilkår«, jf. forbuddet mod forskelsbehandling i § 4 i direktiv 97/81?

2) Såfremt Domstolen måtte besvare det første spørgsmål bekræftende og fastslå, at en alderspension som den, der er indeholdt i den spanske socialsikringsordning, og som er baseret på bidragsbetaling, er omfattet af begrebet »ansættelsesvilkår« i § 4 i direktiv 97/81, skal forbuddet mod forskelsbehandling i § 4 da fortolkes således, at det er til hinder for en national bestemmelse, der – som følge af en dobbelt anvendelse af pro rata temporis-princippet – af deltidsansatte kræver en proportionelt længere bidragsperiode i forhold til fuldtidsansatte for i givet fald at få adgang til en alderspension baseret på bidragsbetaling, som er forholdsmæssigt nedsat i forhold til de deltidsansattes arbejdstid?

3) Som supplerende spørgsmål til de foregående spørgsmål: Kan en lovgivning som den spanske lovgivning (der er indeholdt i syvende tillægsbestemmelse til [LGSS]), som vedrører ordningen for bidrag til, adgang til og fastsættelse af alderspension baseret på bidragsbetaling for deltidsansatte, anses for et af de »lønelementer og lønvilkår«, som er omfattet af forbuddet mod forskelsbehandling i artikel 4 i direktiv 2006/54 og artikel 157 TEUF […]?

4) For det tilfælde, at de foregående spørgsmål måtte besvares benægtende med den begrundelse, at den spanske alderspension baseret på bidragsbetaling, hverken er omfattet af begrebet »ansættelsesvilkår«, eller af begrebet »løn«, stilles følgende spørgsmål: Skal forbuddet mod direkte eller indirekte forskelsbehandling på grundlag af køn, som er fastsat i artikel 4 i direktiv 79/7, fortolkes således, at det er til hinder for en national bestemmelse, der – som følge af en dobbelt anvendelse af pro rata temporis-princippet – af deltidsansatte (som hovedsageligt er kvinder) kræver en forholdsmæssigt længere bidragsperiode i forhold til fuldtidsansatte for i givet fald at få adgang til en bidragspligtig alderspension, hvis størrelse er forholdsmæssigt nedsat i forhold til de deltidsansattes arbejdstid?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkninger

19 Med sine spørgsmål ønsker den forelæggende ret indledningsvis oplyst, om en pension som den i hovedsagen omhandlede er omfattet af anvendelsesområdet for rammeaftalens § 4, artikel 157 TEUF, artikel 4 i direktiv 2006/54 og/eller artikel 4 i direktiv 79/7.

20 I denne henseende bemærkes, at under begrebet »løn« i den forstand, hvori det er anvendt i artikel 157, stk. 2, TEUF, henhører de pensioner, der hidrører fra ansættelsesforholdet mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren, bortset fra dem, der følger af en lovbestemt ordning, der finansieres af arbejdstagere, arbejdsgivere og eventuelt det offentlige i et omfang, som i mindre grad følger af et sådant ansættelsesforhold end af socialpolitiske overvejelser (dom af 10.6.2010, forenede sager C-395/08 og C-396/08, Bruno m.fl., Sml. I, s. 5119, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis). Således ses dette begreb ikke at kunne omfatte socialsikringsordninger eller -ydelser, såsom alderspension, som er reguleret direkte ved lov, således at der ikke foreligger nogen overenskomst inden for den pågældende virksomhed eller erhvervsgren, og som obligatorisk finder anvendelse på almindelige grupper af arbejdstagere (jf. dom af 29.11.2001, sag C-366/99, Griesmar, Sml. I, s. 9383, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).

21 Ligeledes henhører pensioner, der hidrører fra ansættelsesforholdet mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren, bortset fra dem, der følger af en lovbestemt social sikringsordning, som i mindre grad følger af et sådant ansættelsesforhold end af socialpolitiske overvejelser, under begrebet »ansættelsesvilkår« i den forstand, hvori det er anvendt i rammeaftalens § 4, stk. 1 (dommen i sagen Bruno m.fl., præmis 42).

22 En pension som den i hovedsagen omhandlede, der, som anført af den spanske regering, er den mest almindelige af de lovbestemte pensioner, der er reguleret i spansk ret, fremstår som en pension, der i mindre grad følger af et ansættelsesforhold mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren end af socialpolitiske overvejelser som omhandlet i den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 20 og 21, og på hvilken artikel 157 TEUF og rammeaftalens § 4 derfor ikke finder anvendelse.

23 Socialpolitiske, statsorganisatoriske, etiske eller endog budgetmæssige hensyn, som har haft eller har kunnet have betydning for den nationale lovgivers fastsættelse af en ordning, kan ganske vist ikke tillægges afgørende betydning, såfremt pensionen kun berører en særlig gruppe af arbejdstagere, såfremt den direkte afhænger af den tilbagelagte tjenestetid, og såfremt den fastsættes på grundlag af den senest oppebårne løn (dommen i sagen Bruno m.fl., præmis 47).

24 Imidlertid synes den første af disse tre betingelser under alle omstændigheder ikke at være opfyldt, idet den sag, der er forelagt for Domstolen, ikke indeholder nogen oplysning om, at en pension som den, der er omhandlet i hovedsagen, alene skulle berøre en særlig gruppe af arbejdstagere.

25 Det følger heraf, således som INSS, den spanske regering, den belgiske regering og Europa-Kommissionen med rette har anført, at hverken artikel 157 TEUF eller dermed artikel 4 i direktiv 2006/54, der har til formål at gennemføre den førstnævnte bestemmelse, eller rammeaftalens § 4 kan anses for at finde anvendelse på en pension som den i hovedsagen omhandlede.

26 Derimod vil en sådan pension kunne henhøre under direktiv 79/7, idet den indgår i en lovbestemt ordning, der sikrer beskyttelse mod en af de i direktivets artikel 3, stk. 1, opregnede risici, nemlig alderdom, og idet den er direkte og faktisk forbundet med beskyttelsen mod denne risiko (jf. i denne retning dom af 20.10.2011, sag C-123/10, Brachner, Sml. I, s. 10003, præmis 40).

27 Af disse grunde skal alene det fjerde spørgsmål besvares.

Det fjerde spørgsmål

28 Med det fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4 i direktiv 79/7 skal fortolkes således, at den under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, er til hinder for en medlemsstats retsforskrift, der af deltidsansatte, som hovedsageligt udgøres af kvinder, kræver en forholdsmæssigt længere bidragsperiode i forhold til fuldtidsansatte for i givet fald at få adgang til en bidragspligtig alderspension, hvis størrelse er forholdsmæssigt nedsat i forhold til de deltidsansattes arbejdstid.

29 I denne henseende bemærkes, at i henhold til Domstolens faste praksis foreligger der en indirekte forskelsbehandling, som omhandlet i artikel 4 i direktiv 79/7, såfremt anvendelsen af en national foranstaltning – selv om den er udformet neutralt – indebærer, at langt flere kvinder end mænd faktisk behandles ugunstigt (jf. bl.a. Brachner-dommen, præmis 56).

30 For det første, således som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen og særligt af den forelæggende rets oplysninger, som nævnt i denne doms præmis 17, behandler en retsforskrift som den, der er omhandlet i hovedsagen, deltidsansatte ugunstigt, såsom sagsøgeren i hovedsagen, som i lang tid har udført deltidsarbejde, når denne retsforskrift på grund af den metode, der anvendes ved beregning af den krævede bidragsperiode for at kunne få adgang til alderspension, i praksis udelukker disse arbejdstagere fra enhver mulighed for at opnå en sådan pension.

31 For det andet har den forelæggende ret selv konstateret, at det er statistisk bevist, at en retsforskrift som den, der er omhandlet i hovedsagen, i væsentligt højere grad berører kvinder end mænd, idet mindst 80% af alle deltidsansatte i Spanien er kvinder.

32 Det følger heraf, at en sådan retsforskrift er i strid med artikel 4, stk. 1, i direktiv 79/7, medmindre denne retsforskrift er begrundet i objektive forhold, som intet har at gøre med forskelsbehandling på grundlag af køn. Denne betingelse er opfyldt, såfremt de valgte midler er i overensstemmelse med socialpolitikken i den medlemsstat, hvis lovgivning er omtvistet, såfremt de er egnede til at nå det med denne politik forfulgte mål og er nødvendige hertil (jf. i denne retning Brachner-dommen, præmis 70).

33 INSS og den spanske regering har gjort gældende, at forpligtelsen til at opfylde et vist antal forudgående bidragsperioder for at kunne modtage visse ydelser udgør et udtryk for et almindeligt socialpolitisk mål, der forfølges af den nationale lovgiver, idet denne forpligtelse er af væsentlig betydning inden for rammerne af en social sikringsordning baseret på bidragsbetaling, herunder for at sikre denne ordnings finansielle stabilitet.

34 I denne henseende bemærkes, at de berørte deltidsansatte, således som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, har betalt bidrag bl.a. med henblik på at finansiere pensionsordningen. Endvidere er det ubestridt, at såfremt de modtager en pension, vil størrelsen af den være forholdsmæssigt nedsat i forhold til de deltidsansattes arbejdstid og de betalte bidrag.

35 Således som den belgiske regering og Kommissionen med rette har anført, er der ingen oplysninger i sagen fremlagt for Domstolen, der gør det muligt på det grundlag at fastslå, at en udelukkelse af deltidsansatte, såsom sagsøgeren i hovedsagen, fra enhver mulighed for at opnå en alderspension udgør en foranstaltning, der er faktisk nødvendig for at opnå det formål med at beskytte den sociale sikringsordning baseret på bidragsbetaling, hvortil INSS og den spanske regering har henvist, og at dette samme formål ikke kan opnås ved nogen anden mindre begrænsende foranstaltning i forhold til disse arbejdstagere.

36 Denne fortolkning berøres ikke af INSS' og den spanske regerings argument om, at de to korrektionsforanstaltninger, der er anført i denne doms præmis 14 og 15, har til formål at lette den deltidsansattes adgang til alderspension. Det fremgår nemlig ikke, at de to korrektionsforanstaltninger har nogen som helst positiv virkning på de deltidsansattes situation, såsom sagsøgerens i hovedsagen.

37 For så vidt angår den spanske regerings henvisning til dom af 16. juli 2009, Gómez-Limón Sánchez-Camacho (sag C-537/07, Sml. I, s. 6525), må det blot konstateres, således som Kommissionen med rette har anført, at den pågældende dom, som det fremgår af dennes præmis 60, i det væsentlige vedrører fortolkningen af artikel 7, stk. 1, litra b), i direktiv 79/7, i henhold til hvilken bestemmelse medlemsstaterne har mulighed for fra direktivets anvendelsesområde at undtage erhvervelse i medfør af lovbestemte ordninger af ret til sociale sikringsydelser efter perioder, hvor beskæftigelsen har været afbrudt som følge af børnepasning. Det fremgår imidlertid ikke af forelæggelsesafgørelsen, at denne bestemmelse finder anvendelse i hovedsagen.

38 Følgelig skal det fjerde spørgsmål besvares med, at artikel 4 i direktiv 79/7 skal fortolkes således, at den under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, er til hinder for en medlemsstats retsforskrift, der af deltidsansatte, som hovedsageligt udgøres af kvinder, kræver en forholdsmæssigt længere bidragsperiode i forhold til fuldtidsansatte for i givet fald at få adgang til en bidragspligtig alderspension, hvis størrelse er forholdsmæssigt nedsat i forhold til de deltidsansattes arbejdstid.

Sagens omkostninger

39 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

Artikel 4 i Rådets direktiv 79/7/EØF af 19. december 1978 om gradvis gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring skal fortolkes således, at den under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, er til hinder for en medlemsstats retsforskrift, der af deltidsansatte, som hovedsageligt udgøres af kvinder, kræver en forholdsmæssigt længere bidragsperiode i forhold til fuldtidsansatte for i givet fald at få adgang til en bidragspligtig alderspension, hvis størrelse er forholdsmæssigt nedsat i forhold til de deltidsansattes arbejdstid.

Underskrifter